

ANALIZA MORBIDITĂȚII PRIN TULBURĂRI MINTALE ȘI DE COMPORTAMENT ÎN REPUBLICA MOLDOVA

PENTRU ANII 2007-2011

Introducere

Problemele de sănătate mintală sunt întâlnite în toate țările lumii, atât printre bărbați, cât și femei, la toate vârstele, printre tineri și bătrâni, bogați și săraci, săteni și orașeni. Mulți consideră că puține persoane se confruntă cu așa gen de probleme, însă datele statistice demonstrează că circa 60% populație se adresează cu probleme legate de sănătatea mintală. Disfuncțiile mintale au ajuns să alcătuiască circa 12% din numărul total al maladiilor, iar până în anul 2020, potrivit estimărilor, acestea vor constitui 15%, iar depresia se așteaptă să fie cea mai des întâlnită cauză de boală în țările dezvoltate. În toată lumea, 121 de milioane de persoane suferă de depresie, din care femeile de două ori mai mult decât bărbații, 70 de milioane – de probleme legate de consumul de alcool, 50 de milioane au epilepsie, 45 de milioane – de schizofrenie și 37 de milioane – de demență. În prezent, în țările UE, aproximativ 58000 persoane decedează prin sinucidere anual, ceea ce reprezintă un număr mai mare decât cel determinat de accidente rutiere, crimă sau HIV/ SIDA. Aproximativ 25% din locuitorii Marii Britanii au o problemă de sănătate mintală în timpul vieții lor, iar în SUA se înregistrează cea mai mare incidență de persoane diagnosticate cu probleme de sănătate mintală. Țările în curs de dezvoltare, cu servicii de sănătate mintală mai puțin dezvoltate, au riscul să înregistreze cele mai mari creșteri a numărului disfuncțiilor mintale. Potrivit datelor Organizației Mondiale a Sănătății, unul din cinci copii are o problemă de sănătate mintală și două treimi dintre ei nu primesc ajutorul de care au nevoie. De asemenea, studiile de specialitate arată că de la 50% până la 75% dintre copiii de vârstă preșcolară cu probleme de comportament continuă să manifeste aceste probleme și după vârsta de șase ani. Intervenția timpurie în tratamentul copiilor cu probleme de sănătate mintală crește eficiența acestuia, ceea ce duce la scăderea incidenței tulburărilor de sănătate mintală la vârste adulte.

Problemele de sănătate mintală afectează milioane de persoane și, netratate, creează un enorm val de suferință, dizabilitate și pierderi economice, reprezentând o povară pentru sistemele social, educativ, juridic și medical. În ciuda opțiunilor de tratament și evoluției pozitive în îngrijirile psihiatrice, persoanele cu sănătate mintală deficitară sau dizabilități încă mai au probleme cu excluderea socială, stigmatizarea, discriminarea și nerespectarea demnității persoanele și a drepturilor lor fundamentale, ceea ce constituie o provocare pentru valorile fundamentale umane.

Sănătatea mintală deficitară costă UE aproximativ 3-4% din PIB, în principal prin pierderea productivității. Bolile mintale sunt principala cauză pentru pensionarea timpurie și pensionarea pentru incapacitate de muncă. În SUA persoanele ce suferă de afecțiuni mintale decedează cu 25 ani mai devreme decât speranța medie de viață pe țară. Problemele de conduită și de comportament din copilărie implică cheltuieli pentru sistemele social, educațional, penal-corecțional și judiciar. Alte costuri indirecte vizează modul în care societatea tratează persoanele cu dizabilități și boli mintale. Necătând la potențialul succes al tratamentului, doar o minoritate mică a celor ce necesită acest tratament, îl primesc.

1. Material și metode.

Analiza data este îndeplinită în baza dărilor de seamă Nr. – 36-san “Privind tulburările mintale și de comportament (fără psihoze alcoolice, alcoolism, narcomanie, toxicomanie). Pentru analiza morbidității cu incapacitatea temporară de muncă au fost examinate „Anuarele statistice” și rapoartele oficiale a Ministerului Sanatatii pentru anii 2007 – 2011. În scopul studierii invalidității primare au fost prelucrate și analizate dările de seamă Nr.27 „privind activitatea Consiliilor de Expertiza Medicală a Vitalității.

2. Analiza datelor epidemiologice existente în RM.

La finele anului 2011 în Republica Moldova sunt înregistrate 97525 de bolnavi cu tulburări mintale și de comportament. Din numărul total de bolnavi cota copiilor constituie 18.4%. Analiza răspândirii fenomenului studiat ne-a permis să stabilim o creștere a numărului de bolnavi cu tulburări mintale și de comportament în a.2011 comparativ cu a.2007 cu 3419 de cazuri, însă o scădere cu 1039 în comparație cu a.2010.

Cazuri noi de îmbolnăviri prin tulburări mintale și de comportament în anul 2011 au constituit 14655, sau 15% din numărul total de cazuri înregistrate. Din acest număr de cazuri noi 4505 sunt copii, ce constituie 30,7% din numărul total al cazurilor noi. Trebuie de menționat că în comparație cu a. 2007 cifra absolută a cazurilor noi s-a mărit cu 150, însă comparativ cu anul 2010 a scăzut cu 242 de cazuri.

Fig. 1. INCIDENȚA TULBURĂRILOR MINTALE ȘI DE COMPORTAMENT

aa. 2007-2011, valoarea absolută

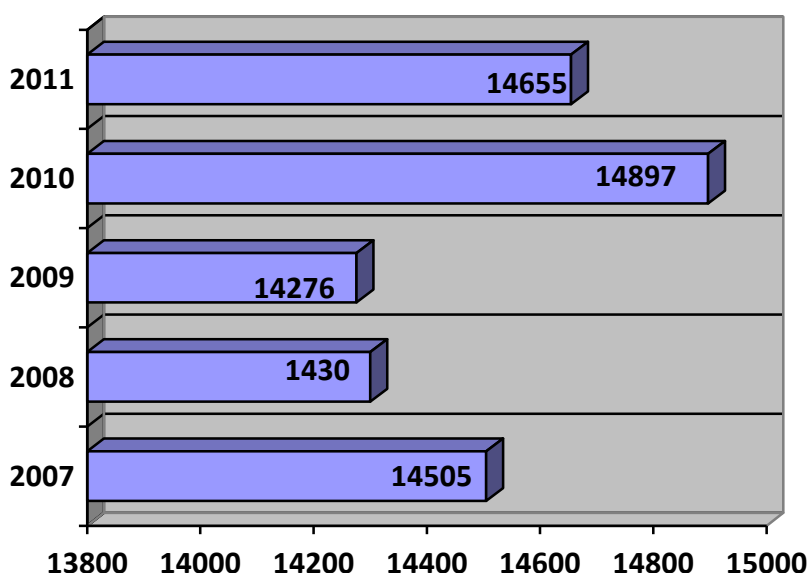
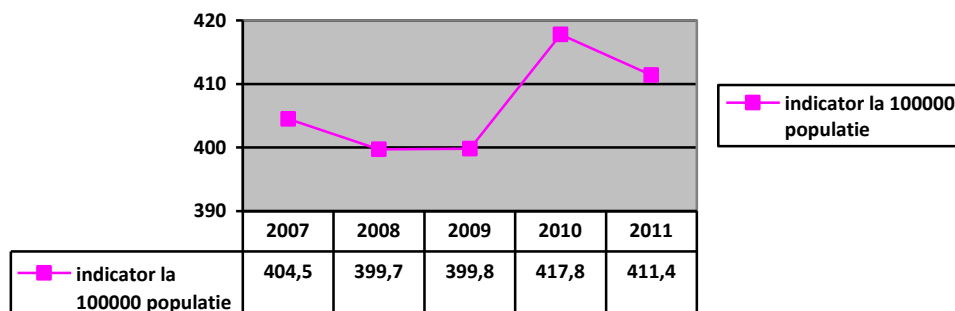


Fig. 2. INCIDENȚA TULBURĂRILOR MINTALE ȘI DE COMPORTAMENT

aa. 2007-2011, indicator la 100000 populație



Prevalența este cauzată de patru forme nozologice:

I loc – Tulburări mintale și de comportament cu caracter nepsihotic – 48,8% (47584 persoane);

II loc – Retard mintal – 29.8% (29078 persoan);

III loc – Schizofrenia, tulburări schizotipale și tulburări delirante – 13.5% (13118 persoane);

IV loc – Tulburări mentale organice și afective cu caracter psihotic și cu demenția – 7.9% (7745 persoane).

Trebuie de menționat, că aceasta structura este identică pentru toată perioada de analiză. Din numărul total de bolnavi înregistrați cu tulburări mintale 42,7% sunt femei.

Morbiditatea prin tulburări mintale și de comportament în RM pentru 5 ani este ilucidată în tabelul 1.

Tabelul 1. Morbiditatea prin tulburări mintale și de comportament în Republica Moldova, aa.2007 – 2011(abs.)

Cazuri/Ani	2007		2008		2009		2010		2011	
	total	copii	total	copii	Total	copii	total	copii	total	copii
Incidența	14505	5261	14300	4648	14276	4703	14897	4747	14655	4505
Prevalența	94106	19891	95803	18977	97623	18914	98564	18640	97525	17920

Pe parcursul a 5 ani de analiza a indicatorilor privind tulburările mintale și de comportament s-a observat o creștere progresivă a prevalenței și incidenței până în anul 2010, iar anul 2011 a datat scădere cu 1% în comparație cu ultimul an de analiza (fig. 2 și 4).

Fig. 3. PREVALENȚA TULBURĂRILOR MINTALE ȘI DE COMPORTAMENT

aa. 2007-2011, valoarea absolută

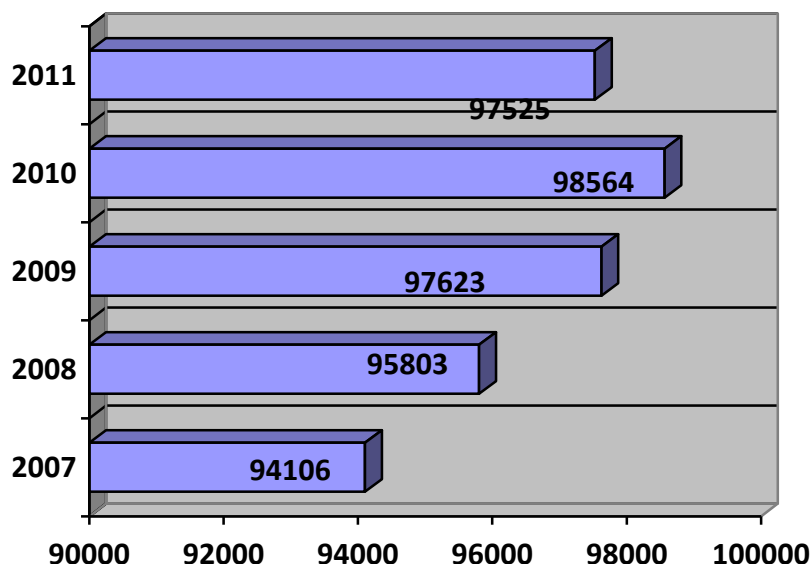
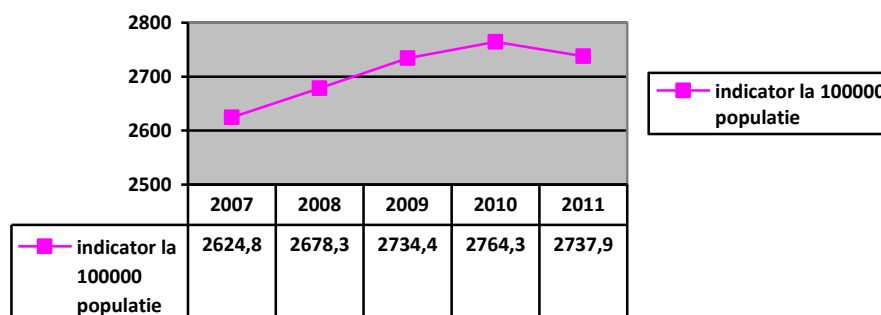


Fig. 4. PREVALENȚA TULBURĂRILOR MINTALE ȘI DE COMPORTAMENT

aa. 2007-2011, indicator la 100000 populație



Contingentul de bolnavi aflați sub supraveghere prin dispensarizare la finele anului 2011 a fost 55 090 persoane din ele 17,7% (abs. 9764) sunt copii, iar 46,6% (25663) femei. Din acest contingent de bolnavi cota persoanelor în vârstă aptă de muncă 70.8%, locuitori rurali constituie 66.2%. Din numărul de bolnavi aflați sub supraveghere prin dispensarizare lucrează până la 18.1% și se află sub tutelă 1,5% (846). În 2011 au săvârșit tentative suicidale 65 de bolnavi, din ele terminate cu deces – 30 cazuri.

Fiecare al treilea bolnav (35.3%) sunt cu tulburări mintale și de comportament cu caracter nepsihotic, 33.8% - retard mental, 20.1% de bolnavi - cu schizofrenie, tulburări schizotipale și tulburări delirante, din ei 89.1% - cu schizofrenia. Aproximativ 10.7% de bolnavi se adresează cu tulburări mentale organice și afective cu caracter psihotic și cu demenția.

Pentru anul 2011 vizitele profilactice și pe motiv de boala înregistrate sunt ilucidate în tab. 2.

Tabelul 2. Vizite înregistrate la psihiatru pentru a.2011.

Cazuri/An	Total vizite (abs)	0-18 ani (abs)	Maturi (abs)	Total la (10 mii)	0-18 ani (10 mi)	Maturi (10 mii)
Total vizite pe motiv de boala	238 526	60 873	177 653	669,0	784,5	636,8
Total vizite profilactice	128 699	45 400	83 299	369,0	585,1	298,6

Contingentele de bolnavi cărora li se acordă asistența consultativ-curativă este în creștere pentru perioada de analiză: în a.2007 – 27404 și în a.2011 – 38977 cu media anuală de 33 190 de bolnavi.

3. Invaliditatea.

În Republica Moldova invaliditatea primară se referă la femeile în vârstă de la 18 până la 57 de ani și la bărbați – de la 18 până la 62 de ani. Invaliditatea la copii se stabilește în vârstă de la 0 până la 18 ani de Consiliile Medicale Consultative a IMSP, după vârstă de 18 ani acești copii sunt examinați în cadrul Consiliilor de Expertiza Medicală a Vitalității și formează o categoria „invalidi din copilărie”.

Tabelul 3. Invaliditatea prin tulburări mintale și de comportament în Republica Moldova, aa.2007 – 2011(abs.)

Cazuri/Ani		2007	2008	2009	2010	2011
Invaliditate primară	Abs	1286	1369	1295	1357	1237
	Ind la 100mii	35,8	38,2	36,2	38,1	34,7
Persoane	Abs	26958	28662	28738	29155	28594

cu grad de invaliditate	Ind la 100mii	719,0	801,2	804,9	817,7	802,7
--------------------------------	----------------------	-------	-------	-------	-------	-------

La finele a.2007 numărul total de bolnavi care au avut grad de invaliditate (cazuri noi și vechi) cu tulburări mintale și de comportament – 26958, acest număr are tendința de creștere în fiecare an de analiză pînă în 2010. Către a.2010 numărul total de bolnavi cu grad de invaliditate s-a mărit cu 2197 și constituie 29155. În 2011 se observa scaderea numărului de persoane cu grad de invaliditate cu 561, constituind 28594, din ei cazuri noi – 4.3%.

Structura tulburărilor mentale și de comportament, care cauzează grad de invaliditate este alcătuită de următoarele boli:

- Retard mintal – 36.1%
- Tulburări mentale organice și afective cu caracter psihotic și cu demența – 25%
- Schizofrenia, tulburări schizotipale și tulburări delirante – 26.6%

Pentru acestea trei patologii revine 87.7% din toate maladiile psihice.

Concluzii:

1. Indicatorii morbidității prin tulburări mintale și comportament pe parcursul a 4 ani au fost în creștere, începînd cu anul 2007 cu 94106 pers. pînă în anul 2010 cu 98564 pers, iar în 2011 (97525 per.) au scăzut cu aproximativ 1% (1039).
2. Morbiditatea privind tulburările mintale și de comportament în RM sunt cauzate de 4 grupe mari de tulburări, respectiv în descreștere: tulburări mintale și de comportament cu caracter nepsihotic – 48,8% , retard mintal – 29.8% , schizofrenia, tulburări schizotipale și tulburări delirante – 13.5%, tulburări mentale organice și afective cu caracter psihotic și cu demența – 7.9%.
3. Cota parte a copiilor din prevalența (97525) este de 17920 ce constituie 18,4%, iar din incidența (14625) – 4505, ce constituie 30,7%.
4. Contingentul de bolnavi aflați sub supraveghere prin dispensarizare la finele anului 2011 a fost 55 090 persoane din ele 17,7% (abs. 9764) sunt copii, iar 46,6% (25663) femei.
5. Din numărul de bolnavi aflați sub supraveghere prin dispensarizare lucrează pînă la 18.1% și se află sub tutelă 1,5%.

6. Numărul bolnavilor care dețin grad de invaliditate cauzate de tulburari mintale si comportament pe parcursul a 4 ani este în creștere (in 2007 – 26958; in 2010 - 29155), iar in 2011 (28594) a scazut cu 561, ce constituie aproximativ 1,9%.
7. Structura tulburărilor mintale și de comportament, care cauzează grad de invaliditate este alcătuită de următoarele boli: retard mintal – 36.1%, tulburări mintale organice și afective cu caracter psihotic și cu demența – 25%, schizofrenia, tulburări schizotipale și tulburări delirante – 26.6%. Aceste trei patologii constituie 87.7% din tot contingentul de bolnavi încadrați în categoria de invaliditate.